

**ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСЛКИ
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ» (ПУЕТ)
Кафедра міжнародної економіки та
міжнародних економічних відносин**

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ
ТА ПРАКТИКИ МІЖНАРОДНИХ
ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН В
УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОЇ
ТРАНСФОРМАЦІЇ**

МАТЕРІАЛИ

наукової конференції здобувачів вищої освіти і молодих
учених спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини

(м. Полтава, 14 квітня 2023 року)

За загальною редакцією доцента В. Ю. Стрілець

**Полтава
ПУЕТ
2023**

УДК 33(100):167.1-021.412]:339.9:005.44](082)

A43

Розповсюдження та тиражування без офіційного дозволу Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі» ЗАБОРОНЕНО

Редакційна колегія:

В. Ю. Стрілець, д-р екон. наук, доцент кафедри міжнародної економіки та міжнародних економічних відносин Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі».

A43 **Актуальні** проблеми теорії та практики міжнародних економічних відносин в умовах глобальної трансформації : матеріали наукової конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини (м. Полтава, 14 квітня 2023 р.) / за заг. ред. доц. В. Ю. Стрілець. – Полтава : ПУЕТ, 2023. – 89 с. – 1 електрон. опт. диск (CD-R). – Текст укр. та англ. мовами.

ISBN 978-966-184-445-1

У матеріалах наукової конференції представлені дослідження здобувачів вищої освіти та молодих учених спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини з актуальних проблем міжнародних економічних відносин. Для студентів ЗВО, аспірантів, викладачів.

УДК 33(100):167.1-021.412]:339.9:005.44](082)

Матеріали друкуються в авторській редакції мовами оригіналів.

За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідальні автори.

© Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і
торгівлі», 2023

ISBN 978-966-184-445-1

ЗМІСТ

Андрущенко Д. І., Артеменко А. В. Розвиток взаємовідносин Україна – ЄС: сучасний стан та перспективи розвитку.....	5
Бергман Б. І., Стрілець В. Ю. Розвиток інтернет-торгівлі та її ефективність в умовах глобалізації міжнародних торговельних відносин	11
Вельшинський Д. І., Пожар А. А. Науково-технологічні фактори економічної діяльності ТНК.....	15
Ворона А. С., Клименко В. І. Експортно-імпортна діяльність українських підприємств в умовах війни.....	20
Дубравська С. В., Артеменко А. В. Транснаціональні корпорації як рушійні сили процесу економічної глобалізації (за матеріалами Apple Inc.)	25
Кожевніков Д. М., Клименко В. І. Сучасні проблеми розвитку міжнародного ринку туристичних послуг.....	29
Курулюк К. А., Клименко В. І. Корпоративна соціальна відповідальність міжнародних компаній	33
Матюшко Я. Б., Стрілець В. Ю. Міжнародний маркетинг транснаціональних корпорацій у фокусі глобального процесу регіоналізації	39
Науменко Д. О., Стрілець В. Ю. Стратегії розвитку національних економік в умовах глобалізації.....	43
Овсієнко А. А., Флегантова А. Л. Конкурентоспроможність підприємства в умовах економічної глобалізації.....	47

РОЗВИТОК ВЗАЄМВІДНОСИН УКРАЇНА – ЄС: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

*Д. І. Андрущенко, здобувач вищої освіти 4 курсу спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини освітня програма «Міжнародний бізнес» за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти
А. В. Артеменко, канд. екон. наук, доцент, завідувач кафедри міжнародної економіки та міжнародних економічних відносин – науковий керівник*

Анотація. Досліджено шлях України щодо розбудови відносин з ЄС. Розглянуто сучасний стан взаємовідносин України з ЄС. Окреслено перспективи розвитку взаємовідносин та подальшої інтеграції України до Європейського Союзу.

Ключові слова: євроінтеграційні процеси, європейський економічний простір, Європейський Союз, статус кандидата на вступ до ЄС.

DEVELOPMENT OF UKRAINE-EU RELATIONS: CURRENT STATE AND DEVELOPMENT PROSPECTS

Abstract. Ukraine's way of building relations with the EU has been studied. The current state of relations between Ukraine and the EU has been considered. The prospects for the development of mutual relations and further integration of Ukraine into the European Union are outlined.

Keywords: European integration processes, European economic space, the European Union, EU candidate status.

Постановка проблеми. Характерною рисою сучасного світового розвитку країн є активізація інтеграційних процесів у світі та Європі зокрема. Взагалі неможливо розглядати майбутнє України поза європейським та світовим розвитком, саме тому євроінтеграція та членство в Європейському Союзі є найголовнішою стратегічною метою нашої держави. Інтеграційні процеси самі по собі є складними процесами, саме тому необхідно зрозуміти, що отримує Україна від співпраці з ЄС, які проблеми виникнуть на шляху до членства в ЄС і які очікувані перспективи від співробітництва в сучасних умовах.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Європейська інтеграція і місце України в цьому процесі – надзвичайно актуальна проблематика в умовах сьогодення, якій присвячена низка праць вітчизняних учених. Зокрема, Б. Данилишин досліджував формування нової моделі розвитку економіки України [1], В. Устименко вивчав можливості та ризики асоціації України і ЄС [2], Ю. Сколотяний та А. Гальчинський проаналізували перспективи чинної моделі ЄС і напрями європейської інтеграції України [3].

Формулювання мети. Метою дослідження є аналіз перспектив, виявлення переваг та недоліків щодо співпраці та подальшої інтеграції України до Європейського Союзу.

Виклад основного матеріалу дослідження. Інтеграція України до ЄС є доволі непростим питанням, адже вона відбувається досить тривалий період, хоча й зрозуміло, що цей процес не може проходити швидко.

Відносини між Україною та ЄС були започатковані ще в грудні 1991 року, коли ЄС офіційно визнав незалежність України. Політика України щодо розбудови відносин з ЄС впроваджується на основі Закону України від 1 липня 2010 року «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики», в якому однією з основних засад зовнішньої політики є інтеграція України в європейський політичний, економічний, правовий простір з метою набуття членства в ЄС [6].

У 2022 р. розпочався новий етап у відносинах Києва і Брюсселя – Україна отримала статус кандидата на вступ до ЄС, який матеріалізував перспективи приєднання до євроспільноти, сприяв подальшим реформам, став стимулом для влади і громадян країни, позитивним сигналом для європейських і світових інвесторів.

Упродовж останніх років, а особливо з початком у 2014 році російської агресії проти України, ситуація та події навколо нашої держави займають одне з головних місць у рамках Спільної зовнішньої та безпекової політики ЄС. «Українське питання» регулярно знаходить відображення у заявах, резолюціях, висновках та інших документах інституцій і керівництва Європейського

Союзу. На сьогодні, в умовах зовнішньої агресії з боку РФ, Європейський Союз зайняв активну позицію на захист незалежності, суверенітету і територіальної цілісності України.

З підписанням у 2014 році Угоди про асоціацію між Україною та ЄС у географічній структурі зовнішньої торгівлі України відбулися докорінні зрушення. До цього близько чверті вітчизняного експорту товарів спрямовувалось до країн ЄС, близько третини – на ринки країн СНД, решта – до інших країн світу. Протягом 2014–2021 років цей розподіл змінився у сторону суттєвого зниження частки країн СНД і поступового збільшення частки ЄС. Ще до повномасштабної агресії РФ Європейський Союз став найбільшим торговельним партнером України з питомою вагою торгівлі товарами майже 40 % від загального обсягу зовнішньої торгівлі України. Обсяги товарного обороту між Україною та ЄС зростали з 2015 року. Винятком став лише кризовий 2020 рік (рис. 1).

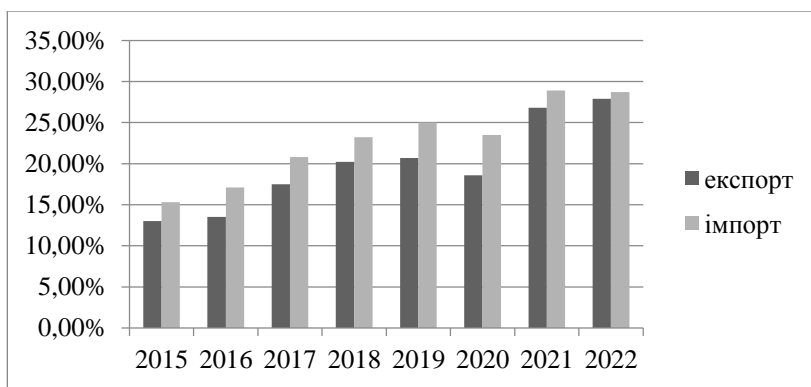

Рисунок 1 – Обсяги торгівлі між Україною та ЄС, 2015–2022 рр. [7]

У 2021 році обсяги експорту товарів до ЄС становили майже 26,8 млрд дол. США. Основу українського товарного експорту до ЄС становили продовольчі товари, метали та мінеральні продукти. За підсумками 2022 року експорт товарів з України до ЄС склав 27,9 млрд дол. США. Серед держав-членів ЄС найбільші

експортні потоки спрямовувалися до Польщі (6,6 млрд дол. США), Румунії (3,8 млрд дол. США), Угорщини (2,27 млрд дол. США), Німеччини (2,23 млрд дол. США), Італії (1,5 млрд дол. США) та Іспанії (1,5 млрд дол. США). Основним експортним товаром України у 2022 р. були зернові культури (табл. 1).

Таблиця 1 – Обсяги експорту товарів з України до ЄС, 2021–2022 рр., % [7]

Товари	2021 р.	2022 р.
Чорні метали	20,3	10,0
Руди, шлаки	11,2	8,5
Електричні машини	9,6	8,3
Енергетичні матеріали	–	3,3
Деревина і вироби з неї	5,4	5,8
Зернові культури	7,2	16,8
Олійні рослини	5,5	10,4
Жири та олії	8,8	11,0

Структура товарного імпорту з ЄС в Україну мала дещо інший характер. По-перше, вона є значно більш диверсифікованою, по-друге, в структурі імпорту переважає продукція машинобудування та хімічної галузі. У 2022 р. обсяг імпорту товарів з ЄС до України склав 27,0 млрд дол. США. Основними товарами, які імпортувалися стали енергетичні матеріали (табл. 2).

Таблиця 2 – Обсяги імпорту товарів з ЄС до України, 2021–2022 рр., % [7]

Товари	2021 р.	2022 р.
Реактори ядерні, котли, машини	13,3	7,1
Засоби наземного транспорту, крім залізничного	11,3	10,8
Енергетичні матеріали	11,0	24,0
Електричні машини	7,0	5,6
Фармацевтична продукція	7,0	4,8
Пластмаси, полімерні матеріали	6,2	5,0
Хімічна продукція	2,8	2,4

Після надання Україні статусу кандидата Євросоюз демонструє свою готовність тісніше інтегрувати Україну в структури ЄС, допомогти країні відновитися після війни та досягти високих критеріїв членства в ЄС [4]. По суті, статус кандидата для України суттєво підвищує рівень відповідальності ЄС за процеси в політичній, економічній, соціальній і гуманітарній сферах України, а також за досягнення Україною суттєвого поступу в цих сферах.

Вступ України до ЄС буде вагомим стимулом для зростання торгівлі, продовження реформування держави та виходу на якісно інший рівень розвитку нашої держави, оскільки головна перевага – вступ до ЄС – полягає у можливості виходу України на один рівень з провідними країнами Європи та прийняття її до об'єднання вільних, економічно-розвинутих держав.

Підтримка Євросоюзу стосується надзвичайно широкого кола сфер: макрофінансової стабільності, державного управління, розвитку громадянського суспільства, економіки, енергетики, захисту довкілля, регіонального розвитку, освіти тощо. Оскільки євроінтеграція має як переваги, так і ризики, Україні слід акцентувати увагу на позитивних сторонах цього процесу.

Загальні переваги:

- реформування недієздатного національного судочинства;
- антикорупційна політика;
- стимулювання зростання ВВП, збільшення робочих місць, підвищення рівня зарплат та пенсій;
- зниження цін на товари та підвищення якості цих товарів;
- зростання внутрішнього ринку та внутрішнього попиту;
- вільний рух робочої сили, товарів, послуг та капіталу;
- розширення можливостей для освіти;
- підвищення рівня соціального захисту;
- ефективний захист прав людини в інституціях ЄС.

Макроекономічні наслідки:

- зростання обсягу надходжень прямих іноземних інвестицій через підвищення рівня довіри до бізнесу;
- доступ до ринків третіх країн;
- підвищення ефективності транспортної логістики;
- енергетична безпека;

- зростання доступу до технологій, підвищення рівня іновативності у зв'язку з посилення рівня конкуренції;
- державна допомога ЄС, доступ до фінансових установ та фондів у межах ЄС [5].

Висновки. Отже, статус кандидата на вступ до ЄС зробить Україну повноправним членом програм та ініціатив Євросоюзу, відкритих як для країн союзу, так і країн зі статусом кандидата на членство. У новому статусі Україні буде доступна фінансова допомога ЄС призначена для країн, які готуються до вступу в ЄС, і надається у формі грантів, інвестицій та технічної допомоги.

Список використаних джерел

1. Данилишин Б. Яку економіку ми маємо будувати? URL: https://zn.ua/ukr/macrolevel/yaku-ekonomiku-mi-mayemo-buduvati-255559_.html (дата звернення 22.03.2023).
2. Устименко В. Угода про асоціацію з ЄС: можливості та ризики. URL: <https://www.nas.gov.ua/UA/Messages/Pages/View.aspx?MessageID=3665> (дата звернення 22.03.2023).
3. Сколотяний Ю., Гальчинський А. Діюча модель ЄС відпрацювала свій конструктивний ресурс і потребує заміни. URL: https://zn.ua/ukr/macrolevel/anatoliy-galchinskiy-diyucha-model-yes-vidpracuyovala-sviy-konstruktivniy-resurs-i-potrebuye-zamini-265961_.html (дата звернення 22.03.2023).
4. Вступ України до ЄС: переваги для громадян та бізнесу : інформація із сайту ligazakon.net. URL: https://jurliga.ligazakon.net/analytics/211004_vstup-ukrani-do-s-perevagi-dlya-gromadyan-ta-bznesu (дата звернення 22.03.2023).
5. Закон України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2411-17#Text> (дата звернення 22.03.2023)
6. Загальний огляд відносин Україна-ЄС : інформація з офіційного сайту представництва України при Європейському Союзі. URL: <https://ukraine-eu.mfa.gov.ua/posolstvo/zagalnij-oglyad-vidnosin-ukrayina-yes> (дата звернення 22.03.2023).
7. Бюлетень стану торговельних відносин між Україною та ЄС у 2022 році. Інформація офіційного веб-сайту Міністерства економіки України. URL: <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=5db-05993-288d-4981-9f26-f0f6efe586e2&title=BiuletенStanuTorgo-velnikhVidnosinMizhUkrainoiuTasU2022-Rotsi> (дата звернення 28.03.2023).

Наукове видання

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ
ТА ПРАКТИКИ МІЖНАРОДНИХ
ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН В
УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОЇ
ТРАНСФОРМАЦІЇ**

МАТЕРІАЛИ

наукової конференції здобувачів вищої освіти і молодих
учених спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини

(м. Полтава, 14 квітня 2023 року)

Дизайн обкладинки *Т. А. Маслак*
Комп'ютерне верстання *О. С. Корніліч*

Формат 60×84/16. Ум. друк. арк. 5,2.
Зам. № 294/2011.

Видавець і виготовлювач
Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і торгівлі»,
к. 115, вул. Коваля, 3, м. Полтава, 36014; ☎ (0532) 50-24-81

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру видавців, виготівників
і розповсюджувачів видавничої продукції ДК № 3827 від 08.07.2010 р.